

представники унійної церкви, переважно українського та білоруського походження. Отже, ЛП католицького та унійного табору репрезентована творами Щасного Жебровського, Іпатія Потія, Каспера Пентковського, Йосафата Кунцевича, Іллі Мораховського, Лева Кревзи, Вельяміна Рутського, Тимотея Симоновича, *Мелетія Смотрицького* (творами кінця 20-х - поч. 30-х рр. XVII ст.), Фелікса Коженювського, Войцеха Кіцького, Касіяна Саковича (творами 40-х рр. XVII ст.), Теодора Скуминовича, Івана Дубовича, Пахомія Война-Оранського, Івана Кречмера; у др. пол. XVII ст. полеміку супроти православних вели, здебільшого, римо-католики та єзуїти - Миколай Уїховський, Павло Бенедикт Бойм, Теофіл Рутка, Кипріян Коховський тощо. У цей період ЛП православного табору творилася переважно у кількох культурних центрах - Острозі, Львові, Києві. Вона представлена творами відомих українських письменників-полемістів, ієрархів української православної церкви: Івана Вишневича (*Вишенського*), Стефана Зизанія, Христофора Філалета, *Клірика Острозького* (псевдонім досі не розгаданий, вважають, що за ним стояв або *Василь Суразький*, або *Мелетій Смотрицький*, чи *Іов Борецький*), *Захарія Копистенського*, *Мелетія Смотрицького* (твори поч. XVII ст.), *Мартина Броневського*, Андрія Мужилівського, Остапа Кисіля, Петра Могили, Йоаникія Галятовського, Інокентія Гізеля, Лазаря Барановича, Варлаама Ясинського, Зосима Согникевича та ін. Проти догматів протестантської церкви, вчення

Літопис острозький (див. - Літописець острозький)

Літописець острозький

ЛО - умовна назва літописного зводу перш. пол. XVII ст., дійшов до нашого часу в кількох редакціях, охоплює події 1500-1636 (в інших редакціях - 1500-1621 або 1494-1649). На першому аркуші літопису мається назва "З кроніки Бельського речі потрібні вибрані...".

Лютера і Кальвіна виступав закарпатський письменник-полеміст Михайло Андрелла (кінець XVII - поч. XVIII ст.). Наприкінці XVII ст. словесні дискусії навколо релігійних питань починають поступово згасати.

Твори: Давня українська література. Хрестоматія / Упоряд., передмови та коментарі М.М.Сулими. - К., 1991; Українська література XIV-XVI ст. / Автор вступ. статті і ред. В.П.Микитась. - К., 1987; Українська література XVII ст. / Автор вступ. статті, упор. і прим. В.І.Крекотень. - К., 1987; Українські гуманісти епохи Відродження. Антологія. - Кн. 1, 2. - К., 1995; Хрестоматія давньої укр. літератури (до кінця XVII ст.) / Упоряд. акад. О.І.Білецький. - К., 1967; Вишенський Іван. Твори / Пер. з книжної укр. мови В.Шевчука. - К., 1986; Вишенський Іван. Вибр. твори. - К., 1972.

Лит.: Возняк. Іст. укр. літ. - Кн. 1. - С. 461-530; Возняк М.С. Письменницька діяльність І.Борецького на Волині і у Львові. - Львів, 1954; Завитневич В.З. "Палинодія" Захарія Копистенського и её место в истории западнорусской полемики XVI-XVII вв. - Варшава, 1883; Загайко. - С. 3-60, 80-85; Копержинський К. Український письменник XVI століття. Василь Суразький // *Наук. зб. за рік 1926. Записки наук. т-ва в Києві (тепер іст. секція ВУАН)*. - К., 1926. - Т. 21. - С. 38-72; Кравченко О. Полемічна література передунійного періоду: події, проблеми, постанови (православна перспектива) // *Зб. праць ювілейного конгресу.* - Мюнхен, 1988-1989; Микитась В.Л. Український письменник-полеміст Михайло Андрелла. - Ужгород, 1960; Махновець Л.С. Сатира і гумор укр. прози XVI-XVII ст. - К., 1964; Франко І.Я. Життя й літературна діяльність Іпатія Потія // *Зібр. творів у 50 тт.* - К., 1983. - Т. 39. - С. 508-533; Франко І.Я. Іван Вишенський і його твори // *Зібр. творів у 50 тт.* - К., 1981. - Т. 30. - С. 7-211; Чобич С. прот. Православна полемічна література XVI-XVII ст. на Україні // *Православ. вісник.* - 1980. - № 2, 7; Яременко П.К. Іван Вишенський. - К., 1982; Яременко П.К. Мелетій Смотрицький: Життя і творчість. - К., 1986; Яременко П.К. Памфлети Клірика Острозького - укр. письменника-полеміста кін. XVI ст. // *Наук. зб. Дрогобицького пед. ін-ту.* - Дрогобич, 1962. - Вип. 7. - С. 117-122; Яременко П.К. "Пересторога" - український XVII ст. - К., 1963; Яременко П.К. Український письменник-полеміст Христофор Філалет і його "Апокрисис". - Львів, 1964.

Ядро пам'ятки найкраще зберегла харківська редакція. У своїй першій частині (1500-1592) вона ґрунтується на "Хроніці Польщі" М. та Й. Бельських, а у другій (1597-1619) - на власну інформацію автора. Останній був українським православним шляхтичем, який творив у Острополі, нотуючи дані насамперед з історії Волині, частково й Галичини, історії Лівонської війни, боротьби українського народу проти турецько-татаро-ногайської агресії. У цій частині виявляється близькість до кількох українських літописів перш. пол. XVII ст. (Київського, Львівського, Яна Біньвільського), що свідчить

